EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Paisatge | Josep Girabal Guitart / Josep M. Mata-Perelló (Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central) | Actualitzat el 27/03/2020 a les 11:22

Les Guixeres de Súria

Tradicionalment s'anomenava guixera el terreny on s'extreia la pedra de guix i alhora el forn on es coïa, que era sempre a poca distància, com passa a l'indret que comentem avui.

La pedra de guix està formada per sulfat de calci hidratat, de manera que les molècules de sulfat estan lligades a les d'aigua formant una xarxa molt sòlida que només es trenca a partir de 120 ºC. En aquest procés l'aigua es desprèn en forma de vapor i s'obté el guix cuit, que reduït a pols i barrejat amb aigua forma una pasta que en poca estona s'adorm, s'endureix en un procés invers al de la cocció. A finals de l'Eocè la Catalunya Central formava part d'una gran depressió càlida i seca sense sortida al mar; el guix que aflorava en certes zones era dissolt per la pluja i l'aigua anava a parar a llacs de poca fondària sotmesos a una forta evaporació on el guix dissolt anava precipitant al fons. Aquest sediment es va transformar en el guix lacustre que veiem. És per tant un guix de segona generació, ja que procedia d'un de més antic d'origen marí. A Súria el guix va ser una important font de riquesa fins a mitjans del segle XX i els testimonis materials de la seva explotació conformen un interessant conjunt de pedreres i forns accessibles i ben indicats amb plafons informatius. Agraïm des d'aquí al col·lectiu Jubilats de les Guixeres la persistent tasca de neteja, restauració, promoció i conservació d'aquest patrimoni.

Proposem anar-hi a peu, una petita excursió ben senyalitzada. Passada la riera del Tordell veurem a l'altra riba les restes d'un forn de ceràmica medieval i una terrassa fluvial, i en els camps de la dreta del camí hi ha la zona de bòfies, unes depressions circulars per l'esfondrament de cavitats del subsòl. Recomanem no acostar-s'hi per evitar accidents. Més amunt el camí es bifurca, per la de la dreta trobarem el forn 1 i la seva pedrera, més amunt hi ha els forns 2 i 3, aquest és el més modern i ben conservat, es tracta d'un forn doble que es va abandonar carregat i sense coure el 1945; no en podem veure la fogaina on es cremava la llenya, ja que la volta està esfondrada. Per damunt del forn 3 hi ha la pedrera, i per sota de la pista hi ha les restes de les instal·lacions de mòlta i ensacat del guix. Podem baixar per un corriol al camí de baix o bé anar-lo a trobar a la bifurcació i seguir-lo per continuar la visita. Trobarem les restes de l'església preromànica de Sant Pere del Puig, i més endavant, seguint recte amunt, podem veure el forn 4 i les dues pedreres més accessibles (3 i 4), on podrem observar antigues cavitats i petites bòfies, i l'estructura rebregada de la roca en alguns llocs i cristal·litzacions diverses. La zona de les Guixeres és objecte de recerques arqueològiques que demostren que durant l'Edat Mitjana hi havia una important activitat vinculada a l'extracció de guix. Entre les construccions estudiades cal remarcar l'església esmentada i una casa senyorial al veí Puig de Sant Pere, ben visible. Aquests testimonis del poblament medieval, amb les pedreres, forns i el molí de guix conformen l'Espai Patrimonial de les Guixeres.

[despiece]**Nom del paratge:** Les Guixeres de Súria.
Situació: A l'est del nucli urbà de Súria, a la dreta de la carretera de Balsareny. El recorregut comença al barri de Joncarets, a la cruïlla dels carrers Picasso i camí de les Guixeres.
Procedència del nom: És ben explícita.
Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.
Importància geològica: Enlloc més del Geoparc podem trobar un conjunt tan complet i ben gestionat de pedreres, forns i instal·lacions de tractament del guix.
Materials geològics: Tots són d'origen continental, predominen les margues rogenques i els guixos. **Edat de la formació:** Eocè superior.

Curiositats: L'església de Sant Pere del Puig és l'única que es coneix a Catalunya on es va utilitzar guix en lloc de morter de calç per lligar les pedres dels murs.[/despiece]